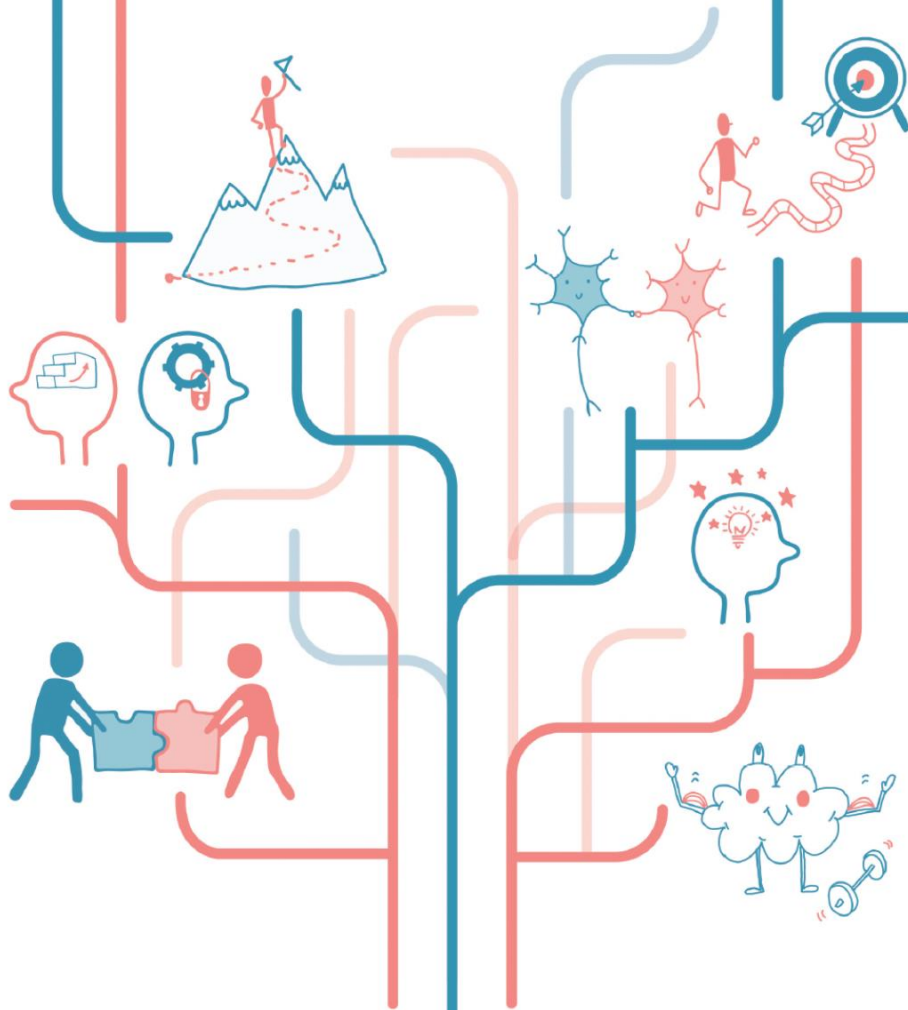

DOROTA UCHWAT-ZARÓD
MARCIN ZARÓD

GODZINY ROZWOJU

Jak wspierać nastawienie na rozwój
i uczyć (się) innowacyjnie

Instrukcja obsługi innowacji

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Spis treści

Forma innowacji.....	3
Na jaki problem odpowiada innowacja?	3
Cel innowacji.....	4
Co chcemy osiągnąć?	5
Jak korzystać z Innowacji?	5
Informacje dla rodziców.....	5
Informacje dla nauczycieli.....	6
Legenda do oznaczeń pojawiających się w książce:	8
Jak korzystać z umieszczonych w publikacji kodów QR?	9
Ocena innowacji podczas jej testowania	10

Forma innowacji

„Godziny Rozwoju. Jak wspierać nastawienie na rozwój i uczyć (się) innowacyjnie” to innowacja społeczna, która ma formę **poradnika złożonego z części teoretycznej jak i praktycznej. Publikacja została wzbogacona o elementy interaktywne, podcasty, filmy i scenariusze lekcji** przygotowane specjalnie w ramach innowacji. Poradnik zawiera również linki do licznych materiałów zewnętrznych. Użytkownikami i odbiorcami publikacji, która powstała w ramach innowacji, są nauczyciele i rodzice uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, a ostatecznymi odbiorcami naszej innowacji (jako osoby uczestniczące w cyklu zajęć prowadzonych w oparciu o scenariusze zamieszczone w poradniku), są uczniowie ww. typów szkół.

Na jaki problem odpowiada innowacja?

Problem, którego dotyczy niniejsza innowacja, związany jest z jednej strony z postawami i brakiem potrzebnych w XXI wieku kompetencji wśród uczniów, a z drugiej strony z systemem wychowawczym i edukacyjnym, który coraz mniej efektywnie jest ich w stanie przygotować na wyzwania dzisiejszego świata. Doświadczenie edukacji zdalnej pokazało, że **wielu uczniów nie potrafi się samodzielnie uczyć w sytuacji, gdy nie ma bezpośredniego nadzoru i nacisku ze strony nauczycieli**. Nasuwa się wniosek, że **uczniowie potrzebują zajęć, które będą rozwijały ich motywację wewnętrzną oraz nastawienie na rozwój**. Uczniowie często nie mają czasu na rozwijanie swoich zainteresowań, co wynika z przeciążenia dużą liczbą godzin w szkole oraz z wielu zajęć pozaszkolnych, na które zapisują ich rodzice. Często chcieliby mieć większą autonomię w wyborze zakresu treści, które poznają w szkole. Stawia się im wysokie wyzwania, związane z przygotowaniem do rynku pracy, na którym będą musieli radzić sobie z takimi procesami jak coraz większa rywalizacja na rynku pracy, postępująca automatyzacja, związana m.in. z rozwojem Sztucznej Inteligencji. Jedną z potrzeb jest zatem konieczność wyposażenia ich w kompetencje przydatne na rynku pracy (umiejętność współpracy, krytycznego myślenia, kreatywność i innowacyjność), a nie tylko dostarczenie im zasobu wiedzy przydatnej w zdawaniu egzaminów. Coraz większe oczekiwania nakładane na uczniów wywołują poczucie beznadziei, braku perspektyw, co z kolei prowadzi do problemów ze zdrowiem psychicznym. Stany depresyjne wśród uczniów często związane są z niskimi ocenami i niską samooceną uczniów, gdyż polska szkoła z przeładowaną podstawą programową skupia się raczej na realizacji kolejnych partii materiału niż na indywidualnych potrzebach poszczególnych uczniów. W świetle powyższego, potrzebą tej grupy jest zdobycie

umiejętności radzenia sobie z wysokimi wymaganiami oraz niepodchodzenia do błędów jako do życiowych porażek.

Cel innowacji

Celem innowacji było oddanie w ręce odbiorców kompleksowego programu zajęć nakierowanych na **budowanie wewnętrznej motywacji, nastawienia na rozwój, samodzielności i autonomii ucznia** oraz wyposażenie ucznia w takie umiejętności jak: **umiejętność uczenia się, krytyczne myślenie, współpraca, kreatywność i innowacyjność**. Zajęcia te dadzą uczniowi szansę na rozwijanie własnych zainteresowań w ramach lekcji szkolnych, nie pochłaniając dodatkowego czasu poza szkołą, a jednocześnie dając mu autonomię w wyborze treści i tematu realizowanego projektu. Przykładowo, pracując nad projektem w ramach naszej innowacji, **uczeń nabędzie kompetencje przydatne na rynku pracy** (umiejętność współpracy, krytycznego myślenia, kreatywność i innowacyjność) oraz zdobędzie umiejętność uczenia się, przydatną przez całe życie. Tworząc kolejne prototypy swoich projektów, uczniowie będą się uczyć wyciągać wnioski z popełnianych przez siebie błędów w oparciu o konstruktywną informację zwrotną. Nabyte w tym procesie kompetencje sprawią, że **uczniowie lepiej będą sobie radzili z wysokimi wymaganiami i wyzwaniem**. Dzięki opracowanym przez nas scenariuszom i kartom pracy, nauczyciele będą mogli przeprowadzić cykl lekcji bez konieczności spędzania długiego okresu czasu na wyszukiwaniu potrzebnych materiałów.

Wartością dodaną naszej innowacji jest to, że z jej efektów może skorzystać grupa pracodawców, którzy otrzymają dostęp do absolwentów szkół mających wykształcone kompetencje takie jak współdziałanie, inicjatywność lub sprawczość, co z kolei zaowocuje podniesieniem poziomu innowacyjności polskiej gospodarki. Z kolei nauczyciele i rodzice kompetencje zdobyte w ramach naszej innowacji będą mogli też zastosować we własnym życiu, gdyż gospodarka wiedzy nakłada konieczność poszerzania swoich kompetencji także przez osoby dorosłe. Upowszechnianie informacji na temat najnowszych osiągnięć neurodydaktyki, psychologii i metodyki daje też potencjał do zmiany systemu edukacji, który w ostatnim czasie podlega coraz częściej mocnej krytyce ze strony specjalistów oraz ekspertów, którzy np. komentują ostatnie wyniki badań typu TIMMS wskazujące na coraz niższe wyniki polskich uczniów w międzynarodowych testach nastawionych na kompetencje, a nie na posiadanie wiedzy encyklopedycznej.

Co chcemy osiągnąć?

Efektem prac nad innowacją jest książka, obejmująca zagadnienia nastawienia na rozwój, radzenia sobie z wyzwaniami i porażkami, informacje z dziedziny pedagogiki i motywacji, a także opis metody projektów pasji. Liczymy na to, że dzięki tej publikacji uda się nam spopularyzować wiedzę i świadomość dotyczącą powyższych zagadnień wśród polskich nauczycieli i rodziców, co w efekcie przełoży się na rozwój konkretnych kompetencji u uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Liczymy, że dzięki temu uda się wyrównać dysproporcje z stosowaniu tej wiedzy i pracy metodami aktywnymi, w tym metodą Projektów Pasji (znanych też jako Godzina Geniuszu), jakie aktualnie istnieją pomiędzy nauczycielami w krajach takich jak USA czy kraje Europy Zachodniej, a nauczycielami Polskimi.

Jak korzystać z Innowacji?

Żeby skorzystać z innowacji potrzebujesz trochę czasu na przeczytanie poradnika oraz refleksję nad zawartymi w nim treściami, motywacji oraz chęci do działania. Żeby skorzystać z dodatkowym materiałów (podcastów, filmów, ćwiczeń interaktywnych) potrzebny będzie również smartfon lub inne urządzenie mobilne bądź komputer.

Informacje dla rodziców

Rodzice znajdą przydatne treści **zwłaszcza w pierwszej części publikacji**, poświęconej nastawieniu na rozwój i radzeniu sobie z wyzwaniami i niepowodzeniami. Zachęcamy rodziców do refleksji nad własnym nastawieniem, a następnie do wdrożenia strategii wychowawczych, dzięki którym dziecko nie będzie bało się wyzwań, stanie się bardziej chętne podejmowania wysiłku i nauki oraz będzie mniej skłonne do szybkiego poddawania się w obliczu porażek. Czytając kolejne rozdziały części pierwszej, najlepsze efekty osiągnie się korzystając jednocześnie z materiałów dodatkowych.

Rekomendujemy wykonywanie poleceń w części z osobistymi refleksjami czytelnika, odsłuchanie trzech specjalnie przygotowanych przez nas odcinków podcastu "Godziny Rozwoju", stanowiących uzupełnienie treści tekstu publikacji, skorzystanie z nagrań wykładów i filmów, do których prowadzą umieszczone w książce kody QR, a także zdiagnozowanie własnego rodzaju nastawienia w oparciu o przygotowaną przez nas ankietę. Rodzice prowadzący edukację domową na końcu części I znajdą scenariusze cyklu lekcji, które mają na celu rozwijanie w młodych ludziach postaw i umiejętności omawianych w pierwszej części poradnika. Można skorzystać z tych scenariuszy wybiórczo, ale

zachęcamy do realizacji całego cyklu trzech zajęć, gdyż tworzą one w ten sposób spójną całość.

Informacje dla nauczycieli

Nauczyciele osiągną najlepsze efekty, rozpoczynając korzystanie z publikacji “Godziny Rozwoju” od **zapoznania się z pierwszą częścią**, poświęconą nastawieniu na rozwój i radzeniu sobie z wyzwaniami i niepowodzeniami, a dopiero potem **sięgając do części drugiej**. Podczas czytania warto korzystać z materiałów dodatkowych: na przykład odsłuchać trzy specjalnie przygotowane przez nas odcinki podcastu “Godziny Rozwoju”, stanowiące uzupełnienie treści tekstu publikacji, lub obejrzeć udostępnione poprzez kody QR wykłady i materiały audowizualne.

Korzystając z pierwszej części innowacji nauczyciele powinni podjąć próbę zdiagnozowania własnego rodzaju nastawienia w oparciu o przygotowaną przez nas ankietę oraz przeprowadzić refleksje w oparciu o pytania zamieszczone od czasu do czasu w poszczególnych rozdziałach. Ważna jest też praca nad wspieraniem własnego nastawienia na rozwój, gdyż w zamierzeniu autorów część pierwsza publikacji stanowi przygotowanie do części drugiej, wymagającej posiadania wielu cech związanych z nastawieniem na rozwój i radzeniem sobie z wyzwaniami od nauczyciela prowadzącego cykl zajęć w ramach “Projektów Pasji”. Na końcu części I znajdują się scenariusze cyklu lekcji, które mają na celu rozwijanie ww. postaw i umiejętności u uczniów, by w ten sposób przygotować ich do “Projektów Pasji” omówionych szczegółowo w części drugiej. Scenariusze te zostały przetestowane podczas lekcji prowadzonych w klasach szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej.

W drugiej części poradnika “Godziny Rozwoju” nauczyciele znajdą wprowadzenie teoretyczne w oparciu o teorie konstruktywistyczne oraz teorie motywacji, a także praktyczne wskazówki, narzędzia, przykłady konkretnych rozwiązań, plany działań oraz scenariusze lekcji, dzięki którym nauczyciele mogą przeprowadzić drugą fazę cyklu lekcji w oparciu o metodę “Projektów Pasji”. **Zgodnie z podstawą programową zajęcia dotyczące nastawienia na rozwój oraz radzenia sobie z błędami i niepowodzeniami, do których scenariusze znajdują się na końcu pierwszej części publikacji, realizować można w ramach godzin wychowawczych. Projekty Pasji natomiast mogą być realizowane w ramach dowolnie wybranych przedmiotów, na przykład raz w tygodniu przez okres 6-8 tygodni.** Nauczyciel może jednak dostosować częstotliwość pracy z projektami do swoich potrzeb. Materiały będące obudową lekcji (m.in. infografiki i karty pracy) można kserować z

załączników do poszczególnych scenariuszy lub drukować bezpośrednio z komputera, korzystając z adresów do udostępnionych plików w formie elektronicznej.

Nauczyciele, których uczniowie opanowali już wcześniej kompetencje takie jak radzenie sobie z porażkami, mogą skorzystać z poradnika bardziej wybiórczo, tzn. sięgając **bezpośrednio do części drugiej** i realizując z uczniami cykl zajęć odbywających się z regularną częstotliwością.

Legenda do oznaczeń pojawiających się w książce:

Ciekawostka

Chwila na refleksję

Materiały dodatkowe oznaczone są następującymi ikonkami:

Podcast

Materiał audiowizualny

Scenariusz lekcji

Jak korzystać z umieszczonych w publikacji kodów QR?

Żeby sczytać kod przy pomocy smartfona z systemem IOS oraz Android 9 lub wyższym, wystarczy użyć wbudowanego aparatu.

1. Uruchom aparat,
2. Najedź aparatem tak, aby obrazek pojawił się równomiernie na ekranie telefonu,
3. Po prawidłowym zeskanowaniu kodu QR, wyświetli się komunikat o możliwości przejścia na przypisaną stronę internetową.
4. Otwórz podany link.

Należy pamiętać, że z tej metody mogą skorzystać jedynie właściciele smartfona z Androidem 9 lub nowszym. W innych przypadkach konieczne będzie ściągnięcie specjalnej aplikacji z Google Play (np. QR Droid, Czytnik kodów QR, Skaner kodów QR i kreskowych).

Ocena innowacji podczas jej testowania

Pracując nad publikacją prowadziliśmy mikrobadania w grupie zarówno nauczycieli, rodziców, jak i uczniów, dotyczące treści zawartych w publikacji oraz skuteczności proponowanych przez nas metod. 100% przebadanych rodziców i nauczycieli uznało, że treści zawarte w pierwszej części publikacji pt. "Godziny Rozwoju" są przydatne w procesie wychowywania młodych ludzi, a wiedza na temat nastawienia na rozwój może mieć długoterminowy pozytywny wpływ na efekty uczenia się i motywacji. Wszyscy ankietowani nauczyciele wyrazili również opinię, że praca metodą Projektów Pasji daje uczniom możliwość podniesienia kompetencji z zakresu współpracy i kreatywności oraz umożliwia im podniesienie poziomu samodzielności uczenia się. Pozytywne opinie uzyskaliśmy również od badanych uczniów, którzy uznali, że możliwość wyboru tematu projektu pozytywnie wpłynęła na ich motywację do pracy oraz stwierdzili, że wiedza o nastawieniu na rozwój może mieć długoterminowy wpływ na efekty uczenia się. Testując publikację chcieliśmy również uzyskać informację od rodziców, czy są zainteresowani tym, aby ich dzieci realizowały w szkole Projekty Pasji, podczas których miałyby szansę rozwijać takie kompetencje jak kreatywność, przedsiębiorczość, współpraca, odpowiedzialność za siebie i innych, empatia i samodzielność w zdobywaniu wiedzy. W ankiecie umieszczonej na portalu społecznościowym wzięło udział 173 uczestników i pojawiły się jedynie 3 negatywne odpowiedzi, a ponad 98% ankietowanych wyraziło pozytywną opinię na temat tego typu projektów. Nasza publikacja uzyskała również pozytywne recenzje takich autorytetów naukowych i pedagogicznych jak prof. Lech Mankiewicz, dr Marek Kaczmarzyk czy Jolanta Okuniewska. Rekomendacji udzieliła również Justyna Suchecka - laureatka nagrody Grand Press, dziennikarka portalu TVN24, specjalizująca się w tematyce edukacyjnej. Teraz drogi Czytelniku oddajemy naszą innowację w Twoje ręce, licząc na to, że również Ty uznasz ją za wartościową lekturę, która może mieć realny wpływ na jakość polskiej edukacji.